

МЕТОДИКА ОЦІНКИ НЕЗАВЕРШЕНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Іваненко В.О., к.е.н., доц.

*Житомирський державний технологічний університет, Україна,
ivanenko2112@gmail.com*

Постійний динамізм розвитку ринкових відносин, глобалізація економіки, інформатизація суспільства та посилення конкуренції об'єктивно вимагають особливої уваги до стану та проблем розвитку ресторанного бізнесу, який є одним з важливих індикаторів економічного стану країни та вирішує низку соціально-економічних завдань, зокрема, дозволяє повністю задовольняти потреби споживачів та є одним з перспективних елементів діяльності туристичного сектору економіки.

Підприємства ресторанного господарства, як і підприємства інших видів діяльності, можуть мати незавершене виробництво. Зазначене актуалізує питання оцінки, інвентаризації та бухгалтерського обліку незавершеного виробництва на підприємствах ресторанного господарства. Адже від правильної організації обліку й оцінки незавершеного виробництва залежить достовірність визначення виробничих витрат, рівня матеріальних витрат та калькуляція собівартості продукції. Маючи оперативні дані про склад і розміщення незавершеного виробництва, керівники підприємств і окремих підрозділів мають можливість раціонально використовувати матеріальні ресурси та обладнання. Як наслідок, дані обліку незавершеного виробництва дають необхідну інформацію для управління підприємством ресторанного господарства та оперативного планування його діяльності.

До незавершеного виробництва в ресторанному господарстві слід відносити: заготовки та вироби, обробка яких ще не закінчені (продукція, виробництво якої призупинено у зв'язку із особливостями технологічного процесу, наприклад, на час маринування м'яса для приготування шашликів або іншої страви, для якої це є необхідним елементом); готові вироби, які є не повністю готові і не передані в торговельний зал.

До складу незавершеного виробництва не входять: матеріали, отримані з комори, але обробка яких ще не розпочата; придбані напівфабрикати, які не пройшли першої стадії їх обробки; остаточно забраковані продукти або страви.

На сьогодні не існує нормативних документів, які чітко регламентують розрахунок собівартості незавершеного виробництва. Тому підприємства мають повну свободу у виборі способу оцінки незавершеного виробництва.

Відповідно до норм П(С)БО № 9 "Запаси" (П(С)БО № 9) незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів, як складова запасів, відображається в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Для одиничного виробництва спосіб оцінки незавершеного виробництва є безальтернативним, оскільки витрати обліковуються за кожним конкретним замовленням, а розрахунок фактичних витрат досить простий, то оцінка здійснюється за фактично здійсненими витратами.

Оцінку за фактичною собівартістю використовують у випадках серійного виробництва з позазовним методом калькулювання, при якому витрати обліковують за партіями-замовленнями, а також для виробництва з попроцесним методом калькулювання.

Спосіб оцінки за вартістю сировини, матеріалів, напівфабрикатів відображає витрати, якщо незавершене виробництво – це сировина (матеріали, напівфабрикати),

яку тільки передано на виробництво, і яка ще не пройшла переробку. Такий спосіб оцінки простий у використанні, у зв'язку з цим широко використовується підприємствами. При цьому способі вартість незавершеного виробництва відображається у калькуляції собівартості з протилежним знаком (Миронова, 2007).

Спосіб оцінки незавершеного виробництва за плановою (нормативною) виробничою собівартістю використовують, якщо підприємство застосовує метод обліку за нормативними витратами, а також якщо недоцільним є використання попередніх методів.

Норматив переглядають у разі істотної зміни технологічних процесів, якості сировини, цін тощо. Проте, даний спосіб оцінки може викликати недостовірність даних в обліку, а саме: перекручення собівартості продукції, оскільки відхилення суми фактичних витрат від планового рівня буде віднесено на готову продукцію (Котляров, Корнілова, 2008).

Вважаємо, що даний спосіб оцінки незавершеного виробництва слід використовувати підприємствами ресторанного господарства, які виконують велику кількість замовлень за день, що значно ускладнює підрахунок понесених матеріальних, трудових та інших ресурсів з метою визначення незавершеного виробництва.

Оцінка за прямими витратами є спрощеним варіантом оцінки за фактичною собівартістю. При використанні даного способу до собівартості незавершеного виробництва не включають загальновиробничі витрати, оскільки їх величину буде розподілено за видами готової продукції. Даний спосіб доцільно використовувати лише якщо кількість незавершеного виробництва істотно не змінюється протягом кількох періодів (Миронова, 2007).

Вважаємо, що даний спосіб оцінки незавершеного виробництва підходить для використання на підприємствах ресторанного господарства і може застосовуватися саме на середніх підприємствах ресторанного господарства.

Таким чином, підприємство ресторанного господарства має право самостійно обирати спосіб оцінки незавершеного виробництва, виходячи з особливостей технології та організації виробництва, а також статей облікової політики. Зокрема, при серійному виробництві, з позаовним та попроцесним методом калькулювання витрат оцінку незавершеного виробництва слід здійснювати за фактичною собівартістю. Разом з тим, якщо незавершеним виробництвом виступає сировина (матеріали, напівфабрикати), то доцільно використовувати оцінку за вартістю сировини, матеріалів та напівфабрикатів. Метод оцінки за плановою (нормативною) собівартістю застосовується підприємством, якщо використовується метод обліку за нормативними витратами. Відповідно, підприємства, які мають протягом кількох звітних періодів незмінну кількість незавершеного виробництва, можуть використовувати спосіб оцінки за прямими витратами.

Список літератури

1. Котляров Є. Незавершене виробництво: особливості оцінки та обліку / Є. Котляров, В. Корнілова // Бухгалтерія. – 2008. – № 48. – С. 53-59.
2. Миронова Ю.Ю. Облік незавершеного виробництва на підприємстві / Ю.Ю. Миронова // Научно-технический сборник № 92. Коммунальное хозяйство городов. – 2007. – № 3. – С. 228-234.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>